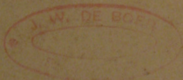
Wat de Anarchisten willen.

Naar het Hebreeuwsch

VAN

SCH. JANOVSKY.

WAT DE ANARCHISTEN WILLEN.

Naar het Hebreeuwsch van SCH. JANOVSKY.

EERSTE HOOFDSTUK.

MIJN EN DIJN.

Vlug en gemakkelijk vloeien deze twee woorden van de lippen; omdat men door hunne beknoptheid geen gevaar loopt zijn tong te bezeeren, en omdat deze twee woorden, hoe kort ook, meer dan alle anderen, gebezigd worden. Waar men ook verkeert, overal hoort men van mijn en dijn gewagen; reeds bij het kind zijn deze twee woorden diep ingeworteld, daar waar het met groote moeite andere woorden kan uitspreken.

Het is dan ook geen wonder, dat zoovele menschen zich zelden de moeite getroosten ernstig na te denken over de ver dragende strekking der woorden mijn en dijn; over hunne beteekenis, over de rol, die zij in het maatschappelijk leven vervullen en den invloed, die zij daarop uitoefenen. Het is overbekend, dat de mensch zich zelven zelden vragen stelt over iets, wat hij reeds als kind gewoon was te zien. Men moest een Isaac Newton zijn, om zich de vraag te stellen om welke reden de appel van den boom naar beneden en niet naar

boven valt, ofschoon men reeds duizendmaal dit verschijnsel had waargenomen.

Helaas! men treft weinig zulke menschen aan; daarom ook vindt men nog heden ten dage zoovelen, in wier brein, met betrekking tot bovenstaande vraag, nog eene Egyptische duisternis heerscht. Deze vraag is echter van groot gewicht, want niets ter wereld werkt zoo schadelijk op het menschelijk leven als het mijn en dijn. Van af het oogenblik, dat het eigendom in de menschenmaatschappij ingevoerd is, heeft zij als zoodanig, dat is als maatschappij opgehouden te bestaan; alleen het woord, het zinledige is overgebleven; want wat verstaan wij door maatschappij? Eene vereeniging van menschen, die gemeenschappelijk zouden leven en werken en elkander wederkeerig steunen; in één woord, die een gezellig leven zouden leiden. Men kan echter nooit zulk eene zamenvoeging van menschen als eene maatschappij beschouwen, daar waar zij elkander bedriegen en kwellen en waar de een de ander tracht te benadeelen. En dat alles, wij zullen zulks op een andere plaats nader verklaren, is slechts het gevolg van het mijn en dijn.

Van af het oogenblik, dat het mijn en dijn in de maatschappij begon te heerschen, heeft de mensch alles wat hem werkelijk tot mensch maakte, verloren; hij verloor namelijk het gevoel van medelijden en het verstand.

De hatelijke worm van het lijden, die zich in de eigenbaat verlichamelijkt heeft, heeft al het goede, schoone en verhevene verslonden. De mensch, die door dezen hartstocht verteerd wordt, is geen mensch meer, maar slechts een roofdier. Geen middel, hoe verschrikkelijk ook, zal hij vreezen om zijne niet te verzadigen eigenbaat den vrijen teugel te vieren. Hoe meer hij bezit, hoe meer hij bezitten wil, zelfs dan wanneer hij onmogelijk al zijne rijkdommen tot eigen nut kan aanwenden.

In dat opzicht is de mensch veel verschrikkelijker dan menig roofdier, dat alleen dan andere dieren verscheurt en opvreet, wanneer het honger heeft. De mensch daarentegen, die zoo ongelukkig is in de klauwen van den hartstocht te vallen, is zich zelven niet meer meester en wordt slaaf van dien hartstocht. Naar zijn handelen te oordeelen, schijnt hij bezeten te zijn door een boozen geest die hem

gestadig aanzet om maar steeds meer en meer te verkrijgen en op te stapelen. Wanneer men deze menschen, in hunnen zucht om te verkrijgen, nagaat, moet men werkelijk toegeven dat zij slechts gekken zijn; want zie, wat zoudt gij zeggen van iemand, die zich in het hoofd gesteld had, dat hij voor zijn eigen gebruik een half millioen jassen, een millioen hoeden en tien duizend paar kousen noodig had? De rechte naam voor zulk een persoon is g e k en het gekkenhuis de eenige geschikte verblijfplaats voor hem. Hieruit moet elk verstandig mensch de gevolgtrekking maken dat al de Rothschild's, van der Bildts, Goulds en vele anderen de gevaarlijkste gekken zijn die men zich kan voorstellen en daarom niet in de menschenmaatschappij, maar in een gekkenhuis thuis behooren.

Ik heb ze juist daarom als gevaarlijke gekken aangewezen, omdat zij door hunne voortdurende ophooping van schatten, die hun niet tot nut zijn, millioenen menschenlevens te gronde doen gaan. Van de 100 menschen lijden 99 gebrek en versmachten, leiden een kommervol leven, alleen omdat deze weinige parasieten (woeker-, zuigdieren) ze beroofd hebben ter wille van de vrucht van hunnen arbeid. Negen en negentig van de honderd menschen wonen in te kleine woningen, waarin zij genoodzaakt zijn eene verpestende lucht in te ademen, die zelfs den sterkste doet ten gronde gaan, terwijl een hoopje van die gevaarlijke dwazen mijlenlange bosschen en parken bezit, welke zij hun eigendom noemen en hun alleen dienen om daarin jacht te maken op beesten, iets wat zij zelven zijn.

Beschouwt dien door ouderdom gebogen en verminkten man, ziet hoe zijn ineengebogen lichaam van koude beeft, hoe hij zijne vermagerde hand uitstrekt om een aalmoes te ontvangen. Gelooft toch niet dat die man altijd verminkt is geweest en dat hij altijd gebedeld heeft. In den bloei zijner jonge jaren was hij sterk, krachtig en vol hoop; de onvermijdelijke bedelstaf heeft aan zijn schoonste verwachtingen den bodem ingeslagen.

Hij heeft zijne jongelingsjaren reeds in zorgen doorgebracht. Zijn loon was nauwelijks toereikend voor zijne dagelijksche behoeften; aldus gingen reeds vroegtijdig zijne krachten verloren, zoodat zijn uitzuiger hem niet meer gebruiken kon en hem verruilde tegen een jongen, krachtigen man, wat ook hij weleer was. Nu bedelt hij om een cent, ter-

wijl de honderde guldens, die hij in zijn leven aan arbeid geleverd heeft, door zijn uitzuiger verkwist worden aan renpaarden, weeldehonden, diamanten en armbanden, in het algemeen aan genoegens die slechts door eene krankzinnige verbeelding te voorschijn geroepen worden.

Eerst na middernacht begint het leven in de straten van Whitechappel; (de in den laatsten tijd algemeen bekend geworden Londensche wijk, de hel der ellende) wanneer ge u daarin begeeft, zult ge der ellende prijsgegeven wezens ontmoeten, die op u meer den indruk van beesten dan van menschen maken; jonge vrouwen, die haar lichaam en hare eer voor een spotprijs te koop aanbieden; mannen, uit wier gelaatstrekken u het allerbitterste lijden tegenblikt De ijzeren hand van hun treurig lot heeft hunne voorhoofden gebrandmerkt met de teekenen van: roovers, moordenaars, bandieten en onwillekeurig komt u een vloek op de lippen. Denkt eens even na alvorens die plaatsen te ontvlieden. Vervloekt het stelsel van mijn en dijn, dat deze menschen in de diepste ellende gestort heeft, want zij zijn de slachtoffers van het mijn en dijn.

Deze jonge mannen en vrouwen zijn zoo ellendig geworden, omdat zij reeds in hunne prille jeugd aan een leven van lijden prijsgegeven waren. Bij rechtvaardig ingerichte maatschappelijke toestanden zouden ook deze menschen nuttige leden der maatschappij kunnen zijn.

TWEEDE HOOFDSTUK.

De werklieden van vroeger en heden.

Wanneer alle zeeën vol inkt waren en de oppervlakte der aarde papier was, zou dat alles te zamen niet toereikend zijn om al het kwaad en al de ellende te beschrijven, welke het mijn en dijn aan de menschheid veroorzaakt heeft. Zooveel kunnen wij er niet over schrijven of alles is gelijk een druppel water in den oceaan. Dit is

de reden waarom wij al onze aandacht vestigen op de vraag, waar van dit hoofdstuk den naam draagt; om kort te zijn, wij willen spreken over de twee laatst bekende vormen der menschelijke maatschappij en wel over de middeleeuwen en den nieuweren tijd. In de middeleeuwen was de wereld over het algemeen veel armer dan tegenwoordig; de rijkdommen en de overvloed, die wij thans aanschouwen, bestonden destijds niet; handel en nijverheid waren nog in hunne kindsheid, — van stoommachines had men volstrekt nog geen begrip, — de arbeid was nog niet verdeeld zooals zulks heden het geval is; de schoenmaker had het recht den naam van zijn beroep te voeren, aangezien de schoen geheel door hem vervaardigd werd, hetgeen het geval was met alle handwerken.

Zij waren lieden, die hun vak verstonden; elk werkman maakte zijne waren voor een bepaald aantal afnemers en niemand was zelfzuchtig genoeg om de door hem gemaakte waren optehoopen, omdat het niet de gewoonte was zulks te doen, en omdat de werkman toch geen koopers zou gevonden hebben. Zulk een werkman, hoe arm ook overigens, verdiende altijd zijn dagelijksch brood, al ging het nu en dan met moeite gepaard. Hoofdzaak was het, dat zijn bestaan verzekerd en hij zijn eigen meester was; hij werd niet als werktuig beschouwd, want hij was werkman in den vollen zin van het woord. De leerling wist dat hij na volbrachten leertijd zijn eigen heer en meester werd; daarvoor zorgden reeds de gilden. Zooals men uit het bovenstaande zien kan, waren de werklieden van dien tijd min of meer zeker van hun levensonderhoud. Zij waren niet lichamelijk bedorven en werden niet met den naam van havelooze proletariërs aangeduid. Deze toestand duurde voort zoolang er op de groote wereldmarkt vraag was naar menschelijken arbeid in de meest verschillende vormen en in groote hoeveelheden. Door deze groote vraag werden de kleine werkplaatsen in groote fabrieken veranderd; het werk werd in onderdeelen gesplitst en elk werkman vervaardigde slechts een klein gedeelte van het geheel opdat de ophooping van goederen des te sneller zou toenemen. Sedert de uitvinding der machines, die den arbeid zooveel bespoedigen, viel de mensch van het standpunt zijner hooge menschelijke waarde en werd eenvoudig een werktuig.

Van dien tijd dagteekent ook „de beroemde vrijheid van den werkman", hij was „vrij en wel op tweederlei wijze: hij was vrij zijne werkkracht te verkoopen aan dengene, wien het hem goeddunkte (daar hij niet meer zooals eertijds verbonden was aan een bepaald stuk land, waar hij zijn ambacht mocht uitoefenen) maar hij was ook vrij van alle middelen en van elk werktuig, noodig ter vervanging van den menschelijken arbeid. Zijne twee handen maakten zijn eenig bezit uit, zoodat hij zijne krachten moest verkoopen aan hem, die zich in het bezit van werktuigen had gesteld. Gedwongen zijnde te werken om zijn honger te stillen, moest hij zich tevreden stellen met het loon, dat zulk een bezitter hem verkoos te geven. Dit loon stond echter niet in verhouding met de werkelijke verdienste van den werkman. Aangezien van een enkel bezitter van werktuigen het leven van honderde, ja van duizende werklieden afhangt, bepaalt hij zulk een loon, dat den arbeider slechts de keuze overblijft tusschen deze twee afgronden: of een spoedigen hongerdood te sterven of langzaam van ellende om te komen; gewoonlijk kiest hij het laatste lot.

Door de vermeerdering der groote fabrieken en de toenemende volmaking der werktuigen en stoommachines, die menschenhanden onnoodig maakten, werd het getal van zelfstandige werklieden steeds kleiner, daar zij met hunne gebrekkige werktuigen niet het hoofd konden bieden aan den fabrikant, die in het groot werkte en alles met behulp van machines liet maken, en ook omdat het werk, door de machines geleverd, goedkooper was.

Aldus zag de kleine baas zich genoodzaakt zijne werkplaats te sluiten en slaaf te worden van den fabrikant in het groot.

Gedurende eenigen tijd kon deze staat van zaken voortduren, daar de vraag naar waren of goederen zeer groot was, de wetenschappelijke werktuigkunde nog geen groote vorderingen gemaakt had en men steeds nieuwe markten ontdekte waar de gemaakte goederen aftrek vonden, zoodat de vrije werkman bijgevolg nog genoeg verdiende om in zijn levensonderhoud te voorzien. Dit wonder hield echter spoedig op; de nieuwe handelsplaatsen en markten waren overal afgeloopen en met behulp der machines, die steeds meer volmaakt werden, werd de arbeid tien-, ja honderdmaal sneller dan vroeger verricht. De dokken waren volgepropt met goederen, die

geen koopers vonden en de ongezonde toestand van zaken (malaise) liet zich in den handel gevoelen. Menige fabriek, waar vroeger duizende werklieden bezigheid vonden, gelijkt thans op een graf.

Wat zal er echter worden van het groote getal werklieden, die daar werkten? Zij zullen sterven van honger en koude, niet omdat er geen levensmiddelen of kleederen voorhanden zijn; neen, alleen omdat zij geen middelen bezitten om die zaken te koopen. Is het niet iets verschrikkelijk ongehoords dat menschen hongeren moeten omdat er overvloed van eetwaren is, naakt en barrevoets moeten gaan omdat er meer kleederen en schoenen zijn dan er werkelijk verbruikt worden?

Deze toestand zal niet veranderen zoolang er uitzuigers en uitgezogenen zullen zijn, met andere woorden, zoolang het mijn en dijn zal bestaan.

Velen beschouwen de uitvinding van een machine voor dezen of genen nuttigen arbeid, met behulp waarvan men dien arbeid gemakkelijker en spoediger kan verrichten, als een zegen voor den werkman. Dat zou ook werkelijk het geval zijn, indien de machine het eigendom van de werklieden was, want in den tijd van 4 uur zou hij gemakkelijk zijn dagelijkschen arbeid kunnen verrichten, waarvoor men nu 10 uur van hem eischt. Onder de tegenwoordige omstandigheden wordt deze zegen hem ten vloek, daar de bezitter van de machine zeer vijandig tegenover den werkman staat.

In plaats van den arbeid der menschen te verlichten, wordt de machine zijn mededinger en werpt duizende werklieden op straat broodeloos, ontbloot van alle levensmiddelen en beroofd van alle hoop op een betere toekomst. Dat is nu het erfdeel van den werkman, zijn leven is niets dan ellende; geen vreugde in het verleden, geen rust in het heden, geen hoop op een gelukkige toekomst.

Op alle landwegen wemelt het van ronddolende werklieden, die van plaats tot plaats trekken om een stuk brood te krijgen; van de 100 menschen, die om een stuk brood vragen, zijn er dikwijls 99 die het te vergeefs doen. Die 99 vullen dan de gevangenissen omdat zij door de maatschappij als gevaarlijke bestanddeelen beschouwd worden. Zij zijn gevaarlijk omdat zij leven willen en om dat leven te rekken geenen anderen uitweg hebben dan te bedelen of te stelen. Het

hoopje kapitalisten, die het arme volk uitzuigen en het van alles berooven om zelven in overvloed te kunnen leven, die vervloekte wezens zitten in hunne paleizen en denken dat de bestaande orde de beste is, die men zich denken kan.

DERDE HOOFDSTUK.

Het Communisme.

Zij mogen zeggen wat zij willen, die parasieten, couponknippers en menschenmoordenaars met hunne gehuurde knechten, het is en blijft een onweerlegbaar feit dat 99 van de 100 menschen in ellende zijn en gebrek lijden. Wij kunnen moeilijk een enkele schrede doen zonder merkwaardige en hartverscheurende tooneelen te aanschouwen.

Een ieder, die slechts een weinig gezond verstand bezit, in wiens hart slechts een enkele vonk van menschelijk gevoel gloeit, moet een dergelijke orde van zaken haten en verdoemen. Men moet werkelijk blind zijn om niet te kunnen zien dat de hedendaagsche maatschappelijke orde, die door en door verrot is, spoedig uiteen moet spatten en dat geene middelen bij machte zijn haar van den ondergang te redden. Zij ijlt met rassche schreden haar eigen graf tegemoet; ter zelfder tijd laat zij echter der menschheid de les achter, dat op deze wereld geen geluk en tevredenheid kunnen heerschen, zoolang nog ergens het mijn en dijn bestaat; want al het mijn en dijn berust op onverstand en ongerechtigheid en alles wat op ongerechtigheid berust is schadelijk.

Niemand minder dan de geleerde Krapotkine zegt het volgende: „Beschouwen wij eens een beschaafd land. De boomstammen der

bosschen zijn geveld, de moerassige vlakten drooggelegd, duizendvoudig vertakte wegen doorsnijden het land in alle richtingen, zeeën en rivieren zijn bedekt met tallooze schepen, waardoor de meest verwijderde landen vereenigd zijn, in het geheele land wemelt het van fabrieken. De wetenschap heeft den menschen geleerd de natuurkrachten aan te wenden om hunne behoeften te bevredigen.

Groote steden hebben zich na tal van jaren tot een verbazende hoogte opgewerkt; groote schatten der wetenschap hebben zich in de groote hoofdsteden der beschaafde wereld opgehoopt; maar wie hebben al die wonderen gewrocht? De vereenigde krachten van honderde geslachten hebben bijgedragen tot het verkrijgen van zulke grootsche gevolgen. Allereerst werden de boomstammen der bosschen geveld, millioenen menschen hebben hun arbeid gegeven om de moerassen droog te leggen en de wegen begaanbaar te maken; andere millioenen menschen hebben steden gebouwd en de beschaving, waarop wij ons zoo trotsch verheffen, te voorschijn geroepen.

Duizende wijsgeeren, wetenschappelijke mannen, schrijvers, letterzetters en drukkers, door vele andere werklieden geholpen, hebben de wetenschap ontwikkeld en verspreid; zij hebben in ruime mate bijgedragen om dweepzucht en bijgeloof te niet te doen; zij gaven aan den mensch in plaats daarvan wetenschappelijke waarheid, zonder welke alle wonderen der hedendaagsche beschaafde wereld het daglicht niet zouden aanschouwd hebben.

Het vernuft van een Meijer, van een Grove heeft zekerlijk voor de beschaving veel meer gedaan dan de kapitalistenbende der geheele wereld.

Maar ook deze vernuften waren niets anders dan producten (voortbrengselen) der omstandigheden, onder welke zij geleefd hebben. Al hun doen en laten heeft daarin bestaan dat zij den arbeid hunner voorgangers weder ter hand genomen en voortgezet hebben.

Wie weet in welke diepe duisternis wij nog heden zouden rondtasten, indien niet alle, der wereld onbekend gebleven arbeiders, hun leven opgeofferd hadden om de noodige bouwstof te verzamelen, die ons thans in staat stelt verder voort te werken? In elke machine, zelfs in de allereenvoudigste, kunnen wij geheele geschiedenissen lezen van slapelooze nachten, verloren vreugde, honger en gebrek.

De menschheid heeft zeer moeilijk gewerkt tot het oogenblik aanbrak, waarop de machine het standpunt van hare tegenwoordige volmaaktheid bereikte.

Onze steden over de geheele wereld door schepen, spoorwegen en telegraaf verbonden, zijn de vruchten der werkzaamheid van vele eeuwen. Elk huis, elk dorp put zijne waarde uit den grond, waarop zij verrezen zijn. Welke waarde zou een groot huis in Londen hebben, indien het niet juist stond in die stad, die verzamelplaats van millioenen menschen?

Waar is dus de mensch te vinden, die het recht heeft op dit of dat de hand te leggen en te zeggen: dit behoort mij, want ik heb het te voorschijn geroepen?

Hoe kunnen wij van al deze verbazend groote rijkdommen een bepaald deel afzonderen, dat dezen of genen rechtmatig zou toekomen. Op een andere plaats treedt Krapotkine met nog meer nadruk op, waar hij zegt: de Italianen, die gestorven zijn aan de cholera, terwijl zij het Suez-kanaal groeven, hebben tot het rijker maken der wereld evenveel bijgedragen als de ingenieur, die eene machine uitvindt, welke het werk van de menschen vergemakkelijkt. Deze laatste heeft voor de menschheid niet meer gedaan dan het meisje, dat den geheelen dag in gebogen houding zich stuiptrekkend bij de machine beweegt.

Wie zou dus tot elk individu (persoon) kunnen zeggen: dit is uw rechtmatig aandeel in al de rijkdommen, die rondom ons opgehoopt en de voortbrengselen van den arbeid der geheele menschheid zijn.

Deze woorden zijn zoo verstandig, dat het overbodig is er nog iets aan toe te voegen; de lezer zal reeds begrijpen, waarom de anarchisten in de allereerste plaats communisten zijn; zij streven niet naar het ideaal (de modelvoorstelling) om der schoonheid wille, want van schoonheid is hier geen sprake. Zij verdedigen het communisme in de toekomst, omdat zij weten hoeveel ellende het persoonlijk eigendom na zich gesleept heeft, en omdat zij weten dat een stelsel dat op het mijn en dijn berust, (het moge zijn hoe het wil) altijd onrechtvaardig is en dat elke onrechtvaardigheid schadelijk voor de menschheid is.

Daar waar menschen communistisch werken, daar moeten ook de middelen tot genot communistisch zijn; met andere woorden: in de toekomst zal de mensch werken naar zijn krachten en genieten naar zijn behoeften.

VIERDE HOOFDSTUK.

De Anarchie.

Communisme is niet het eenige beginsel, dat wij vertegenwoordigen; ware zulks het geval, dan zouden wij onszelven communisten kunnen noemen. Wij noemen ons echter communisten-anarchisten. Wat wil dat tweede woord zeggen? Wat willen wij, anarchisten, met dat woord te kennen geven? Met dat woord willen wij te kennen geven dat alle regeeringsvormen, die tot heden bestaan hebben en die, welke tegenwoordig nog bestaan, der menschheid slechts nadeel berokkend hebben en nog steeds berokkenen. Elke regeering heeft tot grondbeginsel der menschheid het slavenjuk op te leggen.

Hoe minder een volk beheerscht en bestuurd wordt, hoe sneller en gemakkelijker het zich ontwikkelt; dientengevolge kan en zal in de toekomst slechts de Anarchie, dat is de regeeringloosheid, bestaan. Met andere woorden: elk mensch en elke groep van menschen zullen volstrekte vrijheid hebben naar hun eigen wil te handelen zonder inmenging van andere menschen of andere groepen.

Elk mensch, die niet naar zijn eigen verstand, maar volgens den wil van anderen handelt, is slaaf. Een slaaf kan nooit gelukkig en tevreden zijn, wijl de liefde voor vrijheid den mensch ingeschapen is. Iemand's vrijheid te verkorten is even erg als hem te folteren door honger en dorst; een mensch van zijn vrijheid berooven is hetzelfde als hem van het leven berooven. Om die reden heeft de menschheid reeds zoo onnoemlijk dikwijls haar goed en bloed voor de vrijheid op het spel gezet.

Herhaaldelijk heeft de menschheid de dwingelanden, die haar bestaan verbitterden om het leven gebracht; maar helaas! telkenmale heeft zij voor oude dwingelanden nieuwe in de plaats gesteld. De menschen hadden niet begrepen dat het ongeluk niet ligt in de heerschers, maar in de heerschappij. Zij waren volkomen de meening toegedaan, dat er deze of gene heerschappij moest bestaan: zij waren niet verstandig genoeg te begrijpen dat de regeering de menschheid nooit geleid, maar altijd misleid heeft. En wat is het gevolg geweest? Niettegenstaande duizende en duizende offers zijn gebracht op het altaar der vrijheid, is men nog even ver verwijderd van de vrijheid als voor 3000 jaar.

Wanneer de menschen nog eenmaal voor de vrijheid zullen strijden — want zij zullen strijden en wel voor de laatste maal — zullen zij zich niet laten verblinden door zoete woorden en holle zinnen; zij zullen er naar streven de zoo schoon bezongen vrijheid werkelijkheid te doen worden. Alleen dan is de vrijheid mogelijk wanneer het mijn en dijn, onder welken vorm ook, verdwenen zal zijn en geen nieuwe regeeringen ingesteld worden, die ons berooven kunnen van de vrijheid, waarvoor wij hard gestreden hebben en die wij met moeite verkregen en velen zelfs met hun bloed betaald hebben.

Laat ons de zaak rijpelijk overpeinzen en wij zullen tot de slotsom komen dat er in de toekomst geen plaats voor eenigerlei regeering zal zijn.

Indien gij een echten dweeper met regeeringen vraagt wat het werk van eene regeering is, zal hij u volgenderwijze antwoorden: de regeering? wel zij bewaart den inwendigen vrede van het land opdat aan niemand onrecht geschiede, opdat de misdadigers gestraft worden voor hunne misdaden en opdat de sterke den zwakke niet onderdrukke; voor dat doel zijn wetten, politie, rechters en gerechtshoven gemaakt. Deze is eigenlijk maar de eerste beweegreden; de tweede beweegreden, waarom eene regeering noodig is, is opdat het land beschermd en verdedigd worde tegen de vijanden van buiten en daarvoor zijn militairen noodig. Aldus is de beschouwing van een volbloed dweeper met regeeringen.

Slechts een verblind en dweepziek mensch kan zulk een onzin staande houden. Wie och is er onkundig van dat de regeering niet alleen

toelaat dat de sterke den zwakke onderdrukt, maar de sterkere bovendien allerlei middelen aan de hand gedaan worden, wanneer zich een dergelijk geval voordoet? Wanneer de arme werkman slechts den arbeid staakt om hooger loon te verkrijgen, wie wordt dan door de regeering geholpen, de werkgever of de werkman?

Laat de regeering niet hare militairen uitrukken om den arbeider te vermoorden, wanneer deze zich niet meer tevreden stelt met zijn stukje droog brood, maar er billijkerwijze ook wat boter bij vraagt? Heeft niet de groote menschenmoordenaar von Molkte in den Duitschen rijksdag verklaard dat militairen onontbeerlijk zijn voor het arbeidende volk, daar het anders te veeleischend zou worden? En dan, hoe is het gesteld met de misdadigers, met de wetten en in het algemeen met den geheelen onzin? Men straft den arme, die in den bakkerswinkel een brood steelt om daarmede den honger van vrouw en kinderen te stillen terwijl degenen ongestraft blijven, die het bloed van duizende menschen uitzuigen, terwijl zij ze van alles berooven; ja, zulke schurken hebben nog een zeer groot voorrecht, wijl men ze voor groote mannen aanziet. Stemmen wij een oogenblik toe dat misdadigers werkelijk slechte daden begaan, is dan echter het straffen een doeltreffend middel om de misdadigers van hunne daden af te brengen en op die wijze het getal hunner misdaden te verminderen? Neen, zoolang de maatschappij in twee deelen zal verdeeld zijn; zoolang er roovers en beroofden, onderdrukkers en onderdrukten zullen zijn, zal het aantal misdadigers niet verminderen. Men bouwe tienmaal zooveel gevangenissen als er nu reeds zijn, men straffe den misdadiger met al de gestrengheid der wetten, dat alles zal niets aan de zaak veranderen. Schaft het mijn en dijn en alle wetten af en de misdadigers zullen van zelf verdwijnen, daar het mijn en dijn de oorsprong is van al het kwaad, waaruit de gruwelijkste daden van geweld zijn voortgekomen.

Krapotkine laat hier zeer terecht op volgen: hoe meer wij over deze vraag nadenken (in zake de misdadigers) hoe meer wij overtuigd zijn dat de maatschappij alleen verantwoordelijk is voor alle euveldaden, die in ons midden voorkomen, dat geene straffen, gevangenissen of beulen bij machte zijn het aantal misdadigers, in hoe geringe mate ook, te verminderen.

De meeste misdaden, die voor den rechterstoel gebracht worden, zijn de gevolgen van onze hedendaagsche maatschappelijke verhoudingen; zij vonden geenzins hun ontstaan in de nietswaardigheid der menschelijke natuur, zooals zoo velen zich verbeelden. Wat echter het, naar verhouding, klein aantal slechte daden aangaat, welke werkelijk hun oorsprong hebben in de neigingen van enkele personen, deze zijn niet te niet te doen door gevangenissen en beulen, ofschoon men thans deze middelen als volmaakte redmiddelen beschouwt.

Door bespieding en vervolging doen wij in deze maatschappij een macht van slechte gewoonten en hartstochten ontstaan, zoodat hij, die den invloed van deze inrichtingen in hare volle verdorvenheid goed begrijpt, zich ergert over hetgeen de maatschappij doet onder het voorwendsel de zedelijkheid te bewaren.

Zonder twijfel is geweld het eenige middel om de maatschappij in stand te houden en zijn legers van militairen, politie, rechters en beulen eene noodzakelijkheid wanneer een moeder, die brood en slaapplaatsen zoekt voor hare minderjarige kinderen met begeerige blikken verschillende winkels voorbijgaat, welke met de lekkerste eetwaren volgepropt zijn; wanneer men aan de eene zijde de grootste weelde aanschouwt, welke uwe verbeelding nauwelijks in staat is te tooveren, terwijl aan de andere zijde de hoogste nood en armoede heerschen; wanneer voor de honden en paarden der rijke lieden beter gezorgd wordt dan voor millioenen kinderen, wier moeders in de fabrieken werken om zichzelven en de haren te voeden; wanneer het eenvoudigste kleed van eene rijke dame het volle jaarloon van menigen werkman vertegenwoordigt; wanneer het ons eenig doel is door arbeid van enkele personen anderen rijk te maken en alle middelen, die dienen om geld te verzamelen, heilig zijn.

Wanneer echter al onze kinderen eene gezonde opvoeding genoten, wanneer elk huisgezin een behoorlijk tehuis bezat, wanneer elk mensch in denzelfden tijd, dat hij zijne geestelijke bekwaamheden vormt en ontwikkelt, hier of daar een nuttigen handenarbeid leerde, wanneer de menschen in innige gemeenschap leefden, zich meerdere malen verzamelden om de maatschappelijke aangelegenheden, die nu in de handen van slechts enkelen worden gelaten, zelven ter hand te nemen

en te bespreken, dan zou er geen behoefte bestaan aan een regiment politie en de met haar verbonden duivels.

Na al hetgeen tot nog toe gezegd is, zal de lezer begrijpen dat de anarchisten alle geschreven wetten als onmachtig beschouwen der menschheid, waar ook, op eenigerlei wijze nuttig te kunnen zijn; ja er bestaan veel belangrijker regelen om het maatschappelijk leven te ordenen en wel de natuurlijke grondregelen der noodzakelijkheid. De menschen zijn begonnen een gemeenschapsleven te leiden, niet omdat een gezaghebbende (dictator) een daarop betrekking hebbend besluit had uitgevaardigd, maar alleen omdat zij inzagen dat het op die wijze voor elk persoon gemakkelijker en zekerder was te leven dan ieder afzonderlijk in de eentoonige afzondering. Wanneer de geschreven wetten werkelijk reden van bestaan hadden, wanneer zij werkelijk de misbruiken der menschen konden verhinderen of minst genomen verminderen, dan moesten wij allen onfeilbaar zijn, dan zou er in onze daden niets wonderbaarlijks te zien zijn, integendeel zij zouden zeer natuurlijk zijn.

De wetten: gij zult niet stelen, rooven, moorden, enz. zijn bijna even oud als de menschelijke geschiedenis en toch kunnen wij niet één mensch aanwijzen, die zich door de toepassing eener wet verbeterd heeft. Eerst dan zullen de menschen ophouden slecht te zijn, wanneer zij geen belang meer hebben bij hunne slechte daden; wetten kunnen op zichzelven, om rede van haren aard, schadelijk noch nuttig zijn; zij beginnen eerst dan schadelijk te werken, wanneer daar achter eene gewapende macht gereed staat, om elke daad, tegen die wetten indruischende, met vervolging en kerker te bedreigen. In dat opzicht worden de menschen door de wetten, juister uitgedrukt, door de wettenmakers tot slaven verlaagd en daarom zijn wij besliste tegenstanders van alle geschreven wetten in de toekomst.

Een wet wil toegepast worden, anders zou zij zonder doel gemaakt zijn.

Men behoeft er waarlijk niet op te rekenen dat alle menschen in de toekomst de dwaasheid zullen begaan te gehoorzamen aan een door dezen of genen gemaakte wet.

Lieden, die dan tegen de wetten zouden handelen, zou men evenals nu door geweld moeten dwingen te doen wat hun voorgeschreven

is of zij zouden voor staatsmisdadigers gehouden worden, die men tot zwijgen moest brengen evenals de martelaren der vrijheid in de hedendaagsche maatschappij.

Doch neen! wij weten reeds te veel van de tegenwoordige staatsmisdadigers, die bij het ineenstorten van het slavenjuk, evenals onze binnenlandsche vijanden, zouden verdwijnen.

Nu zullen wij eens naar onze buitenlandsche vijanden omzien. Wie zijn eigenlijk onze buitenlandsche vijanden? Bestaan die werkelijk? Het eenige antwoord daarop luidt: neen!

Het bedrog heeft zijn tijd overleefd; het is veel te oud geworden, dan dat men er nog aan gelooven zou Er was eens een tijd dat het mogelijk was een volk diets te maken, dat de omliggende, evenals alle andere volken der wereld, zijne vijanden waren welke het moest trachten te vernietigen, om welke reden het er steeds op bedacht moest zijn zich tegen die volkeren te beschutten. Geen wonder, dat zulk een volk de andere volkeren doodelijk haatte; zulke gevoelens zetten natuurlijk de verschillende volkeren tegen elkander op. Het gevolg van dat alles was dat de menschen, zonder oorzaak, zonder eenigen grond, elkander verscheurden en vernietigden, gelijk de wilde beesten in de verst afgelegen overoude bosschen zulks doen.

Thans is het echter geheel anders geworden. Al helderder en duidelijker begrijpen de volkeren dat werkelijke deugd niet daarin bestaat dat een mensch alleen zijn eigen volk liefhebbe en al de anderen hate en verachte (reeds nu wordt een dergelijk mensch voor een wild beest gehouden); neen, de mensch is en blijft mensch, onverschillig tot welk volk wij behooren, onverschillig op welke plaats zijn wieg ook moge gestaan hebben; hij moge een taal spreken, die wij niet verstaan, dat alles heeft niets te beteekenen, wanneer die mensch slechts een nuttig medelid van onze maatschappij zij; dit is thans hoofdzaak.

Gij kunt er u van overtuigen dat het niet tot het gebied der verbeelding maar wel degelijk tot de werkelijkheid behoort, wanneer gij ziet dat de arbeiders der geheele wereld gemeenschappelijke congressen houden om met elkander te beraadslagen op welke wijze zij hunnen gemeenschappelijken vijand, het kapitaal kunnen vernietigen.

De vriendschapsgevoelens der arbeiders voor alle volkeren der

wereld hebben door het leven voedsel gevonden in het hart der arbeiders zelf; in de zelfde mate als de arbeiders eerst slechts gedachten hadden voor hun eigen volkskring, wijl zij elkander niet kenden, strekken hunne vriendschappelijke gedachten zich thans ook over hunne buitenlandsche kameraden, daar zij elkander begrepen hebben, met andere woorden: dachten zij eerst nationaal, thans denken zij internationaal. Daar de arbeiders door nood en ellende dikwijls gedwongen waren hunne woonplaatsen te verlaten en in andere landen brood te zoeken, hadden gelegenheid te over zich te kunnen overtuigen dat al het slechte, dat men hen vroeger van andere volken vertelde, op leugen berustte. Van af dat oogenblik is de arbeider internationaal geworden.

Wanneer wij het internationaal gevoel (het medegevoel voor de arbeiders van andere landen) nu reeds zoo ver ontwikkeld zien, wat mogen wij dan niet in dit opzicht van de toekomst verwachten? Met helderder bewustzijn en uit volle overtuiging kunnen wij beweeren dat er in de toekomst geen plaats voor een volkstaat zal zijn. De broederliefde zal alle menschen tot één groot volk vereenigen, dat er zich over verwonderen zal dat de menschen van het verleden zoo wild konden zijn om elkander te haten en te vervolgen, als hadden zij nooit tot het menschenras behoord.

De regeeringsdweeper gevoelt zich bij al die voorstellingen nog niet bevredigd; hij heeft nog zeer veel vragen te doen, waarvan de volgende eene der belangrijksten is: hoe zal het gaan met de luiaards, wanneer er geene controleurs en opzichters meer zijn? Zij zullen niet werken maar leven van het zweet van anderen en zoo zullen wij, zoo bazelt hij voort, nog altijd woekerdieren hebben. Deze vraag behoeft een grondige toelichting.

Eerstens zullen die parasieten (woekerdieren) niet zijn wat zij tegenwoordig zijn; het is waar, zij zullen naar hartelust kunnen genieten, maar zij zullen niet de macht van het kapitaal hebben die hen in staat stelt huns gelijken weder tot slaven te verlagen. Niet daarin bestaat het kwaad dat de rijke lieden een aangenaam leven leiden en niet werken, want was zulks het geval, dan zou de menschheid zich volstrekt niet ongelukkig gevoelen, daar de mensch, wie ook, toch niet meer kan genieten dan zijne natuur verdragen kan — neen,

het ware ongeluk bestaat daarin, dat die kapitalistische deugnieten buitengewone rijkdommen ophoopen, die zij met geene mogelijkheid voor hun eigen persoon kunnen gebruiken. Ten tweede, zullen opzichters van geenerlei nut zijn, aangezien de luiaard steeds voorwendsels en uitvluchten vindt om niet te werken, wat zij door toezicht konden winnen, zou per slot van rekening daarop uitloopen dat wij door het aanstellen van inspecteurs, controleurs, opzichters, werkbazen, nachtwakers, enz. het getal luiaards met een ten honderd zouden vermeerderen. Ten derde: de geheele geschiedenis over de luiaards van beroep is een schandelijke leugen; de arbeid is een noodzakelijkheid voor het menschelijke lichaam en evenals alle andere levensvoorwaarden eene behoefte om hem in het leven te houden.

De mensch, die niet werkt, wordt ziek; hij kan geene spijzen verdragen, hij vervalt tot slapeloosheid, kortom hij lijdt. Terecht zal de lezer zeggen: gij wilt ons wijs maken dat er geene werkelijke luiaards zijn; integendeel, wij zijn er van overtuigd. Wij weten maar al te goed dat er in de hedendaagsche maatschappij menschen zijn, die den arbeid schuwen; maar is dat waarlijk zoo een wonder? Werken heet: driemaal per dag den hongerdood sterven, want men kan het geen menschelijk werken noemen in overeenstemming met kracht en gezondheid, waar de arbeidstijd 18 à 20 uur, nu en dan zelfs bijna dag en nacht zonder ophouden, duurt.

In de tegenwoordige maatschappij wil arbeid niet zeggen: eene verzekerde toekomst voor den ouden dag; integendeel door het vele werken wordt de nooddruft vergroot, zoodat oude en jonge werklieden van honger en koude op straat sterven. Werken is heden ten dage een schande, maar geen eer, zooals het behoorde te zijn; daarom zal iedereen begrijpen dat het geen wonder is er tegenwoordig een aantal luiaards zijn, maar wel is het een wonder te noemen dat er nog zooveel vlijtige menschen gevonden worden.

Stelt u echter de toekomst voor, waarin elk mensch een arbeid naar zijn karakter en neiging zal kunnen kiezen, waar hij alle heerschappij en dwang zal derven, waar het bewustzijn, dat 99 ten honderd van zijnen arbeid anderen ten goede komt, wegvalt waar de arbeidstijden zeer kort zullen zijn, waar alle werkzame menschen werkelijk iets voortbrengen, waar de werkplaatsen ruim, luchtig en

rein zullen zijn en niet zooals heden waar al te dikwijls een slecht riekende lucht de werkplaatsen verpest, gelooft gij dan ook nog dat men één enkel mensch vinden zal, die weigert te werken, zich aldus bloot stellende aan het medelijden of de verachting der geheele maatschappij?

Hen, die denken dat wij eene regeering noodig zullen hebben opdat alles in de beste orde ga, omdat de menschen nog niet bekwaam genoeg zijnde om zelf hunne aangelegenheden te regelen enz., beantwoorden wij kort en bondig met eene andere vraag: hoe zullen onverstandige (niet voldoende ontwikkelde) menschen vertrouwbare aanvoerders kunnen kiezen? Bovendien, wanneer men zich verbeelt dat de massa (de menigte) altijd eene regeering noodig zal hebben, moet men beslist afstand doen van het geheele socialisme, daar dit slechts geschikt is voor verstandige en zelfstandige menschen, maar niet voor hen, met wie men kan doen en laten wat men wil.

Wij zullen geenszins het feit loochenen, dat de massa niet zoo ontwikkeld en verstandig is als wij wel wenschen zouden. Weet gij echter niet waarom dat zoo is? Omdat zij aanvoerders gehad heeft, die alles voor haar gedaan hebben en zijzelve onwetend bleef, terwijl zij vertrouwde op de aanvoerders, die op hunne wijze de zaak voor haar in orde brachten. Wil men dat de massa verstandig worde, dan is het verdwijnen van alle regeering eerste voorwaarde.

Al die beweegredenen tezamen genomen maken den anarchis tot tegenstander van alle regeeringen; zij mogen dan bestaan uit enkele personen die over vele of bestaan uit vele personen, die over een enkel persoon heerschen, in beide gevallen zijn er heeren en dienaren. Alleen dan kunnen menschen gelukkig zijn, wanneer zij onbeperkte vrijheid genieten en die onbeperkte vrijheid is de Anarchie.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Onze middelen.

Wij begrijpen dat de rijken ons haten en vervolgen; wij hebben het verdiend, daar wij hunne onverzoenlijke vijanden zijn. Wij haten ze met elken droppel van ons bloed en schrikken voor geen middelen terug om onzen gemeenschappelijken vijand te vernietigen.

Het zou eenvoudig eene dwaasheid zijn, indien wij hunnerzijds geene vervolgingen verwachtten; hunne vervolgingen zijn juist een vreugdewekkend teeken, daar zij ons onwederlegbaar bewijzen, dat wij hunne gevoeligste deelen, die hun de meeste pijn veroorzaken, treffen.

Het verwondert ons daarom niet, wanneer een bourgeois de Anarchie als een duivelsdenkbeeld en de anarchisten zelven als uitwerpsel der hel, als wilde beesten, enz. enz. beschouwt.

Het doet ons echter bovenmate leed te moeten zien, dat min of meer geestelijk vooruitstrevende arbeiders, die zich sociale democraten noemen, niet aarzelen onze denkbeelden, ons plan van handelen, kortom alles, wat men onder het woord Anarchie verstaat, met vuil en drek te werpen. Hunne geheele wijze van aanvallen is zeer eenvoudig; zij vellen oordeel over de Anarchie, vatten haar echter niet op zooals zij door hare aanhangers helder voorgesteld wordt; wilden zij haar aldus opvatten en dan kritiek uitoefenen, wij zouden er niets op tegen hebben, integendeel wij zouden er hun dankbaar voor zijn, maar zoo handelen zij niet. Gewoonlijk schilderen zij de Anarchie als zoo belachelijk en dwaas af, zooals slechts zotten het doen kunnen, zoeken deze belachelijkheden door vuile bewijsgronden te staven en schreeuwen met opgesperden mond den lieden toe: ziet toch eens die anarchisten aan, wat zijn zij toch dwaas.

Waarschijnlijk hebt gij reeds vernomen dat de anarchisten tegenstanders zijn van de werkliedenvereenigingen, van den achturigen

arbeidsdag, enz. Ik verklaar echter aan elkeen die het hooren wil, open en vrij dat het een schandelijke leugen is.

Laten wij dien onzin eens van naderbij beschouwen: een anarchist, die steeds bereid is voor zijne denkbeelden en het geluk der menschheid zijn leven op te offeren, zou er niet mee instemmen dat de werktijd verkort moet worden!

Terwijl de 'anarchisten er onophoudelijk op aandringen; arbeiders, vereenigt u! zouden diezelfde lieden tegenstanders zijn van eenen korteren arbeidsdag! hoe is het mogelijk?

Maar, zal de lezer zeggen: het kan toch maar niet zoo uit de lucht gegrepen zijn, er moet wat achter steken. Zekerlijk er steekt wat achter, maar laten wij eens zien wat.

Het ontstaan der Trade-Unions was het gevolg van de verdrukking en de dwingelandij der kapitalisten tegenover de arbeidende klasse. Ofschoon het doel der vereeniging geen socialistisch was — men vereenigde zich niet om het loonstelsel eens en vooral in orde te brengen, maar alleen om slechts eenige kleine voordeelen te verkrijgen — zoo is en blijft het toch een daadzaak, dat de arbeiders begonnen zijn zich te vereenigen om tegen hunne uitzuigers te strijden, waarlijk een opbeurend teeken voor elk werkmansvriend.

De hoofdpunten, welke de Unions op het oog hadden, hadden uitsluitend betrekking op den werktuiglijken arbeid en wel, zorgen dat de prijzen niet daalden, nu en dan den arbeid staken om beter loon te verkrijgen en ook menigmaal een medearbeider in den nood steunen.

Deze Unions waren ten tijde van hun ontstaan een doorn in 't oog der kapitalisten.

Daar in dien tijd het machinewezen nog niet zeer ontwikkeld en diensvolgens de werkeloosheid niet zoo groot was als nu, konden de Unions, wanneer zij goed ingericht waren, als een macht tegenover de macht van het kapitaal gesteld worden. Het machinewezen echter heeft zich voortdurend ontwikkeld, het getal der voortdurend werkeloozen werd van dag tot dag grooter en de Unions hielden op een strijdmiddel tegen de macht van het kapitaal te zijn.

De Union heeft niet alleen hare macht verloren, maar de kapitalist werd zeer vriendelijk jegens haar gestemd. Dit is wel het beste

bewijs dat de Trade Unions geen reden van bestaan meer hebben. En waarlijk konden zij dan slechts gevaarlijk worden, wanneer de kapitalist, buiten deze instelling om, geene werklieden kon bekomen om zijne goederen te vervaardigen. Hoe staat het thans echter met de zaak? Een geheel leger werkeloozen loert slechts op de gelegenheid om, wanneer arbeiders van dezen of genen tak van nijverheid den arbeid staken, zich in hunne plaatsen te dringen. Gij zult misschien zeggen dat werklieden, die zulke daden doen, niet rechtschapen handelen, maar toch is het waar, dat zoo iets werkelijk plaats vindt. Waar gij rijpelijk over de zaak nadenkt, wanneer gij u slechts een oogenblik denkt in de plaats van die armen, zult gij moeten inzien dat zij niet zoo erg te veroordeelen zijn. Hoe velen dagen hebben zij misschien reeds honger geleden, hoeveel ellende hebben zij misschien reeds uitgestaan alvorens zij besloten de plaatsen in te nemen van de arbeiders, die zij verlaten hadden? Het is wel bitter honger te lijden en daarom is het ook geen wonder dat de honger over hen zegeviert; hij verstikt het solidariteitsgevoel van de werklieden.

Wat er ook van zij, of die zoogenaamde inbreukmakers op de werkstakingen goede of slechte menschen zijn, de trade-union verliest hare macht om tegen het kapitaal te strijden en is bijgevolg haar einde nabij, want er bestaat niets op de wereld dat niet zijn doel verliest. Maar de arbeiders denken: waarom zullen wij ons aansluiten aan zulk een instelling, die ons toch niet helpen kan? Deze noodlottige toestand doet de anarchisten leed, omdat zij weten dat de arbeiders, om niet geheel hulpeloos te staan, door den nood gedrongen, behoefte hebben aan vereeniging; evenzoo zijn de anarchisten overtuigd dat de beginselen, dat is de grondslag waarop bij den aanvang de Union gegrondvest was, haren tijd overleefd hebben en het verval dezer vereeniging onvermijdelijk zal zijn, wanneer zij geene gunstige en ernstige veranderingen wil invoeren.

Wat blijft den anarchisten over dan op het gebied van deze onnut geworden instellingen eene flinke propaganda-werkzaamheid ten toon te spreiden. Zij geven zich alle mogelijke moeite om de unions te hervormen, zij willen deze lichamen een nieuwe ziel inblazen; in plaats van de verouderde grondbeginselen geven zij aan de unions

nieuwe, overeenkomstig de omstandigheden van het oogenblik. En wat beoogen deze nieuwe beginselen.

Afschaffing van het persoonlijk eigendom om geheel vrij te worden. Daar nu de kapitalist nooit langs den geleidelijken weg de ons ontroofde rijkdommen en rechten zal teruggeven, moeten wij, indien het noodzakelijk blijkt, geweld gebruiken. Indien de unions van deze beginselen doordrongen waren, zouden niet zoovele werkstakingen uitloopen op het nadeel der werklieden.

De unions vormen ook eene allerellendigste karikatuur op de hedendaagsche regeeringen.

Want men vindt er ook koningen, ministers, aanvoerders en geheimschrijvers, die als raddraaiers eene onbeperkte macht uitoefenen: wat zij zeggen moet voor onfeilbaar en heilig gehouden worden. Zij zijn er ten zeerste op bedacht dat behalve hunne oude en verrotte denkbeelden geene nieuwe in hunne vereeniging kunnen binnensluipen; ook komt het niet zelden voor ☛ dat de werklieden door hunne eigen aanvoerders verraden worden. In één woord, deze instelling zou voor menigen zwendelaar een lekkere beet zijn; zooals zij tegenwoordig bestaat, is hij een d o o d lid in de arbeidersbeweging en een bepaald beletsel voor die beweging. De anarchisten doen al het mogelijke om dit afgestorven lid weder in het leven terug te roepen.

Men ziet uit het voorgaande in welken zin de anarchisten tegen de unions, tegen de werkliedenvereenigingen zijn. Zij zijn in geen geval tegenstanders van de vereenigingen, maar verheffen luide hun stem tegen het bederf en de omkoopbaarheid, die tegenwoordig in ruime mate in hunne instellingen de overhand hebben. Zij verheffen zich tegen het onbeschaamd deur dicht houden dier vereenigingen! namelijk het weren van het een of ander nieuw denkbeeld en dat met geen ander doel dan dat de zwendelaars er naar hartelust kunnen huishouden. De anarchisten wenschen alleen dat de arbeidersvereenigingen eene heilzame werkzaamheid aan den dag zullen leggen; want wat zou er al kunnen geschieden indien de werklieden zich van hunne aanvoerders bevrijden! In plaats van een geest, die zich uitsluitend met den arbeid bemoeit, zou de geest dezer vereenigingen een revolutionnaire (oproerige) worden.

Het oude lied: „laten wij het werk staken" zou men niet meer hooren, en kwam werkelijk eenmaal het oogenblik dat alle werklieden den arbeid staakten, dan zou men, om als overwinnaars uit den strijd te voorschijn te komen, voor geene middelen terugdeinzen.

Zooals met de werkliedenvereenigingen is het ook met den achturigen werkdag gesteld.

Geen anarchist is zoo gek geweest te zeggen dat hij liever 15 dan 8 uur per dag zou willen werken. Iemand die zoo iets zegt, kan men werkelijk als krankzinnig beschouwen.

De anarchist zegt echter dit: de werklieden zullen door den werkdag van acht uren zeer luttel voordeel verkrijgen, want zij blijven slaven zooals zij vroeger waren en daarom ook moeten zij niet om deze kleinigheid hunne geheele bevrijding uit het oog verliezen. Behalve dit kan de anarchist niet instemmen met de wijze, waarop zij den achturen werkdag trachten te verkrijgen. De anarchisten zouden met opgewekten zin meegedaan hebben aan die beweging, indien alle werklieden opgestaan waren gelijk de helden van Chicago zulks gedaan hebben. Wanneer allen op hetzelfde oogenblik hunne slavenketenen afgeschud hadden, om uit trotsch zelfbewustzijn voldoening van hunne rechtmatige vorderingen door worsteling te verkrijgen, wanneer zij op die wijze den kapitalist, den bloedzuiger gedwongen hadden toe te geven, dan zouden zij goed gehandeld hebben, zooals trouwens werklieden met een bepaald doel voor oogen zouden gehandeld hebben.

Hoe staat het nu echter met de zaak? In plaats van hunne rechtmatige aanspraken te laten gelden, bedelen zij; zij zenden verzoekschriften aan de regeeringen dat zij toch zoo goed, zoo vriendelijk, zoo genadig, zoo barmhartig moge zijn om eenen wettelijke werkdag van acht uur vast te stellen. Welke uitwerking zulk een wet hebben kon zullen wij bij eene andere gelegenheid verklaren, maar ieder mensch zal begrijpen welken onzin de werklieden begaan wanneer zij zich tot de regeering wenden om hulp tegen het kapitaal. Want wie is de regeering? Bestaat zij niet uit de kapitalistenbende zelve? Heeft zij niet reeds ontelbare malen bewezen aan welke zijde zij staat en wiens belangen zij voorstaat? Laat zij niet bij de minste aanleiding de soldaten tegen de werklieden oprukken? En voor eene

dergelijke regeering kruipt men in het stof en tot zoo'n regeering vliegt men om hulp!

Het treurigste van alles is dat de aanvoerders van de 8 uur beweging zich revolutionnair noemen, men moet dien onzin goed vatten: regeering en revolutionnairen willen hand aan hand gaan! In plaats van revolutionairen moesten zij zich oude, laffe bloodaards noemen; ten minste, naar hunne handelingen oordeelende, zou deze benaming de meest toepasselijke voor hen zijn. Woonde er werkelijk bij hen een revolutionnaire geest, dan moest hun eerste streven zijn de regeering te vernietigen. Hun bedelen en in het stof kruipen voor de regeering is ten eenenmale verachtenswaardig en bovendien te vergeefs.

Zou onze zaak reeds gewonnen zijn, indien de regeering eene dusdanige wet uitvaardigde?

In geenen deele, want deze wet kan slechts voor bepaalde bedrijven haar recht doen gelden. Vestigen wij slechts onze aandacht op de landbouwers; voor hen zou de wet van 8 uur volstrekt onbruikbaar zijn en voor de kleine fabrieken zou ze luttel waarde hebben.

De wet zou alleen dit gevolg hebben, dat er onder de werklieden eene zoogenaamde aristocratie zou geboren worden, (aristocratie, adel, voornamen) terwijl de gezamenlijke werklieden na het ontstaan der wet even arm en ellendig als voorheen zouden zijn.

Gelooft echter niet dat daarom reeds alles zou gewonnen zijn; geen enkele vordering, hoe gering ook, waaraan na lang bedelen tegemoet gekomen is, schenkt onmiddellijk voldoening en wel om de eenvoudige reden dat men er niet voor gestreden heeft. Nadat de wet afgekondigd is, begeeft de werkman zich naar zijne werkplaats, zijn meester deelt hem mede dat hij van stonde af aan slechts acht uur behoeft te werken. De werkman bedankt den meester ten hoogste voor zijne goedhartigheid; maar zie, de meester valt hem in de rede en zegt hem dat zijn loon dienovereenkomstig ook minder zal worden. Bij het hooren van die laatste woorden wordt de werkman verward en antwoordt: van waar moet ik dan mijne middelen van bestaan halen? De kapitalist antwoordt hem daarop; dat is mijn zaak niet, handel als gij goed dunkt.

Hier wordt den werkman weinig kans gelaten: of hij werkt voor

een spotprijs (maar dan is de wet reeds van te voren haar doel misgeloopen) of hij staakt het werk. Hij zou zich de moeite bespaard hebben te onderhandelen met een lage, gemeene regeering van welke het per slot van rekening nog heeten zou dat zij de werklieden geholpen heeft.

Nog anderen zullen zeggen dat er een derde middel bestaat. De regeering kan toch het loon bepalen. Wij antwoorden hierop dat men, om zoo iets te verkrijgen, geduldig tot den jongsten dag kon wachten; kort en goed, dat zal nooit gebeuren. Wij stellen geen belang in eenigerlei keuze daar wij weten, dat het parlement de werklieden helpen kan of wij, maar wel dat deze laatsten de aangewezen personen zijn om zich zelven te helpen; dit is dan ook de reden waarom wij geene werkmanscandidaten stellen. Wij hebben door de ondervinding geleerd dat zij, die in het parlement komen (al waren zij vroeger eerlijke lieden) onder de verdorven medeleden ten onder gaan, waardoor de werkliedenbeweging lijdt.

Welke gedragslijn volgen nu de anarchisten? Terwijl zij op den grond van het wetenschappelijke socialisme staan, kunnen zij zich met geenerlei hervormingen bezighouden.

Het wetenschappelijke socialisme heeft eens en vooral zijn vroegere loonregel vastgesteld, dat zoolang het kapitalistisch stelsel zal bestaan, het loon der werklieden niet meer zal bedragen dan wat zij hoogst noodig hebben voor hun levensonderhoud; daarom zeggen de anarchisten dat binnen de grenzen van het hedendaagsche stelsel geen hervorming uitvoerbaar is om de arbeidsklasse werkelijk als klasse te helpen. De verbetering van hunnen toestand kan alleen plaats vinden door afschaffing der klassenheerschappij, de vernietiging van het persoonlijk eigendom en het te voorschijn roepen der revolutie.

Alle bemoeiingen van een werkmansvriend moeten zich tot die drie zaken bepalen; al het andere zij voor hem slechts bijzaak; waar hij zich ook bevinden moge, overal moet hij haat tegen het hedendaagsche stelsel verwekken en aan de vernietiging daarvan werken.

Men zal ons het volgende toevoegen: de sociale revolutie is nog lang niet op het punt uit te breken, wat zullen wij in dien tusschentijd

doen? Dit is een geheel valsche meening, evenmin als wij kunnen zeggen dat de omwenteling morgen zal plaats hebben (aangezien wij geen profeten zijn) evenmin kunnen andere zeggen dat zij eerst over 10, 20 of 30 jaar zal uitbreken. Eene zaak is echter zeker: wij gevoelen allen dat wij aan den vooravond der omwenteling staan. Zal zij echter plotseling van de zijde onzer vijanden uitgelokt worden of zal zij ons voorbereid vinden haar te aanvaarden?

Wij zijn overtuigd dat, wanneer al de krachten, die tot nu toe aan verzoekschriften, enz. verspild werden, voor revolutionnaire propaganda aangewend was, wij reeds lang de omwenteling achter den rug hadden en wij de vrijheid, gelijkheid en broederschap, waarop wij nu nog steeds hoopen, reeds zouden genieten. De revolutie geschiedt door menschen, niet door goden en reeds lang waren wij van onze ellende bevrijd indien al diegenen, die zich voortdurend beijverden een bodemloos vat te vullen, ernstige revolutionairen geweest waren.

Aldus zijn de grondbeginselen der anarchisten. Dagelijks komen nieuwe strijders onze gelederen versterken. Kapitalisten en bloedzuigers mogen sidderen wanneer wij op deze wijze ons werk voortzetten, want spoedig zal onze ellende voorbij zijn en een tijdperk van geluk en tevredenheid over de geheele wereld aanbreken.

